

RAPPORT

Naturvärdesinventering

Faunapassage Södra stambanan mellan Sösdala och Tjörnarps,
Hässleholms och Höörs kommun, Skåne län

Ärendenummer: TRV2024/33772

2024-11-15

Trafikverket

Postadress: Neptunigatan 52, 211 18 Malmö

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921

Dokumenttitel: Naturvärdesinventering faunapassage Södra stambanan Sösdala och Tjörnarp,
Hässleholms och Höörs kommun, Skåne län

Författare: Hannes Stenberg och Ellen van der Meer-Boelens

Granskare: Greta Lindberg

Dokumentdatum: 2024-11-15

Ärendenummer: TRV 2024/33772

Version: 1.0

Kontaktperson: Martin Hedman, IVtmas

Omslagfoto: Rejlers AB

INNEHÅLL

1. Inledning	5
1.1. Bakgrund och syfte.....	5
1.2. Organisation.....	6
2. Metod.....	7
2.1. Metodbeskrivning och inventeringsmetod	7
2.2. Genomförande	9
2.3. Fältdata från GIS.....	10
2.4. Tidpunkt för arbetet	10
2.5. Förarbete till naturvärdesinventering	10
3. Områdesbeskrivning.....	11
3.1. Läge.....	11
3.2. Historisk användning	11
3.3. Generella naturtyper och avgränsningar inom området	12
3.4. Vattensystem.....	12
3.5. Skyddad natur och övrig känd kunskap om området	14
3.5.1. Riksintresse - Naturvård.....	14
3.5.2. Strandskydd	14
3.5.3. Vattenskyddsområde	14
3.5.4. Naturreservat.....	14
3.5.5. Biotopskyddsområden	14
3.6. Tidigare utpekade naturvärden	16
4. Resultat av naturvärdesinventering	17
4.1. Landskapsområde	17
4.2. Naturvärdesbiotop.....	18
4.3. Generellt biotopskydd	19
4.4. Detaljerad redovisning av artförekomster	20
4.4.1. Fåglar	22
4.4.2. Insekter.....	22
4.4.3. Grod- och kräldjur	22
4.4.4. Fladdermöss	22
4.5. Fördjupade inventeringar, invasiva främmande arter	22
5. Slutsatser	23
6. Referenser.....	24
6.1. Litteratur.....	24
6.2. Digitalt underlag	24

Sammanfattning

Trafikverket avser utveckla en järnvägsplan i syfte att minska barriäreffekten för vilt längs Södra stambanan mellan Sösdala och Tjörnarps, bandel 910, ca km 550+ 100 till 554+ 600, genom att anlägga en eller flera faunapassager. Projektet har även för avsikt att se över möjligheten för passager för medelstora däggdjur i form av ett antal torrtrummor på utpekade platser längs aktuell järnvägssträcka. Dessutom omfattar projektet att se över, komplettera och bygga nytt viltstängsel längs järnvägen mellan Sösdala och Tjörnarps.

På uppdrag av Trafikverket har Rejlers Sverige AB (Rejlers) genomfört en naturvärdesinventering där inventeringsområdet omfattar projektets utredningsområde. Syftet med naturvärdesinventeringen är att identifiera, dokumentera och beskriva naturområden av betydelse för biologisk mångfald och förekomster av skyddsvärda arter. Inventeringen resulterar i avgränsningar av områden som utgör naturvärdesbiotoper.

Metoden för fältinventeringen följer svensk standard för naturvärdesinventering (SS199000:2023). Aktuell inventering är utförd på fältnivå med detaljeringsgrad detalj och med olika tillägg och fördjupade inventeringar. Tilläggen omfattar detaljerad redovisning av artförekomst och de fördjupade inventeringarna innebär generell skyddade biotopskyddsområden och artinventering (invasiva arter).

Inventeringsområdet sträcker sig från Tjörnarps till Sösdala i Höörs respektive Hässleholms kommun. Området omfattar järnvägsspåret och en sträckning på upp till 300 meter på vardera sida om spåret.

Naturmiljön i inventeringsområdet består huvudsakligen av odlingsmark, betesmark och mindre blandskogspartier.

Totalt identifierades sju naturvärdesbiotoper (NVB) inom inventeringsområdet, varav två bedöms inneha klass 3 (påtagligt naturvärde), fyra preliminärt klass 3 och två har klass 4. De naturvärdesbiotoper som är preliminärklassade har tilldelats denna klass på grund av att det inte var möjligt att beträda enskilda biotoper under fältinventeringen. Detta berodde på att det pågick aktivt bete på flera platser.

Inom inventeringsområdet identifierades stenmurar samt diken som avgränsar jordbrukslandskapet som omfattas av generellt biotopskyddet.

Inom inventeringsområdet identifierades flera naturvårdsarter som är upptagna i Rödlistan (SLU Artdatabanken, 2020).

Under inventeringen identifierades två främmande invasiva arter, kanadensiskt gullris och blomsterlupin.

Under inventeringen registrerades några värdeelement i form av död ved och skyddsvärda träd av olika trädslag.

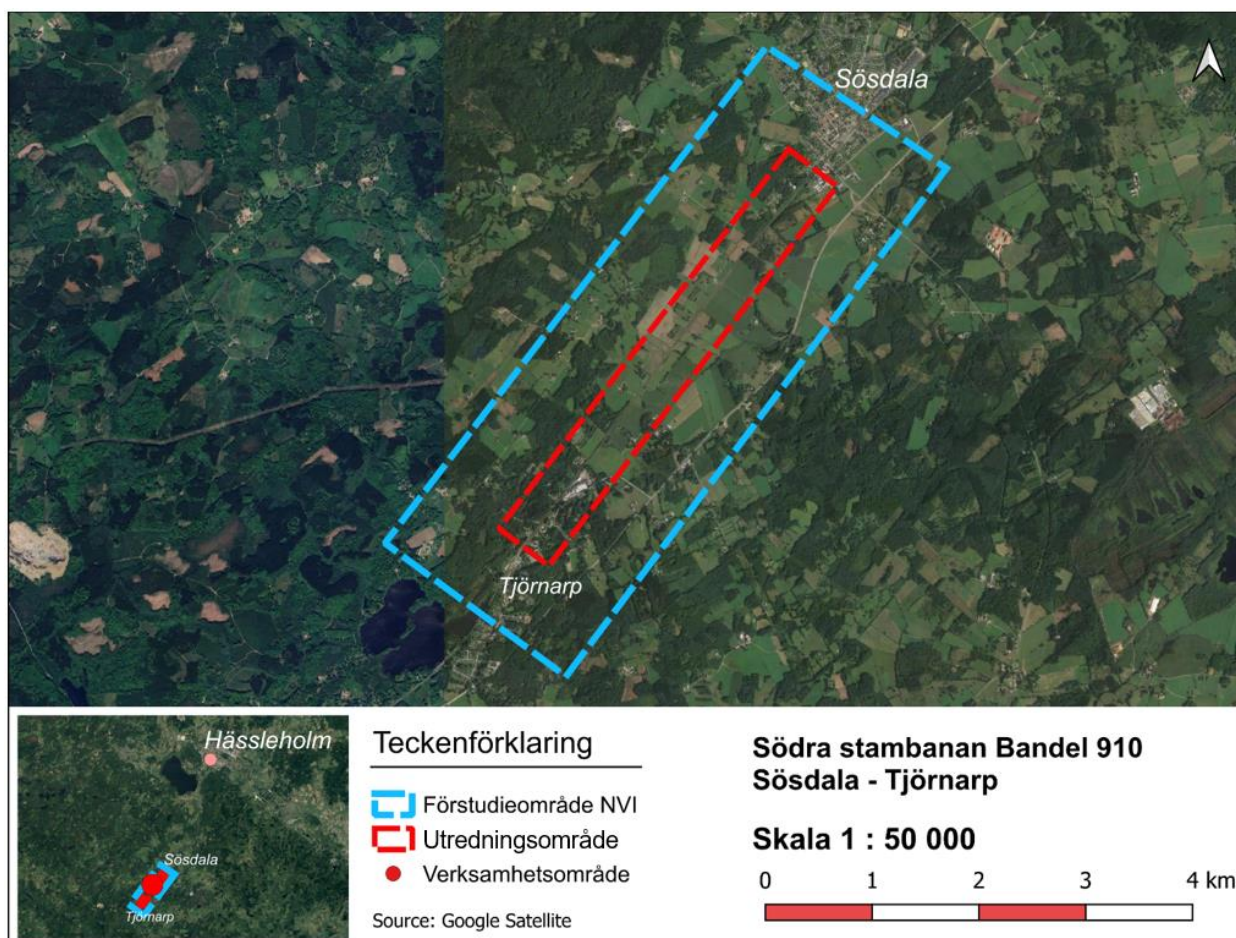
Naturvärdesinventeringen visar att området som omger järnvägssträckan mellan Sösdala och Tjörnarps hyser flera olika naturvärden och biotoper. Flera delar av området domineras av jordbruksmark som inte tilldelats något naturvärde. Det finns dock flera områden kopplade till det äldre jordbrukslandskapet som karaktäriserar landskapet, både i form av hävd och gammal åkermark som blivit till ängsmark. I flera delar finns även skog av visst naturvärde där bland annat grövre bok och ek tar plats tillsammans med inslag av död ved.

1. Inledning

1.1. Bakgrund och syfte

Rejlers har på uppdrag av Trafikverket genomfört en naturvärdesinventering i ett område kring Södra stambanan som sträcker sig från Sösdala till Tjörnarps. Projektets syfte är att minska barriäreffekten för vilt längs Södra stambanan mellan Sösdala och Tjörnarps, bandel 910, ca km 550+ 100 till 554+ 600, genom att anlägga en eller flera faunapassager. Projektet har även för avsikt att se över möjligheten för passager för medelstora däggdjur i form av ett antal torrtrummor på utpekade platser längs aktuell järnvägssträcka. Dessutom omfattar projektet att se över, komplettera och bygga nytt viltstängsel längs järnvägen mellan Sösdala och Tjörnarps. Samtliga åtgärder ingår i en järnvägsplan. Området som berörs av projektet presenteras i figur 1.

Södra stambanan är en viktig länk i järnvägssystemet i södra Sverige som trafikeras av både gods- och passagerartåg. Sträckan mellan Sösdala och Tjörnarps har i tidigare utredningar lyfts fram som en kraftig barriär för viltet i landskapet på grund av hög trafikmängd, partiell stängsling och samverkan med annan infrastruktur. Det finns också flera identifierade viltstråk som idag påverkas negativt av stambanan. Det här innebär att infrastrukturen försvårar eller hindrar djur från att röra sig och använda landskapet optimalt.

Figur 1. Översiktskarta över förstudie- och inventeringsområde för NVI.

Syftet med en naturvärdesinventering (NVI) är att beskriva och värdera naturmiljöer av betydelse för biologisk mångfald i ett avgränsat område. Inventeringen resulterar i avgränsning av biotoper, som får en naturvärdesklassning. Arter som ligger till grund för bedömningarna identifieras och landskaps- och objektbeskrivning utförs enligt standard. Inom ramen för NVI tas en övergripande rapport fram (föreliggande handling) baserad på identifierade objekt och övriga naturvärden. Detaljeringsgraden på NVI anger hur noggrant inventeringsområdet ska genomsökas, hur små naturvärdesbiotoper som ska identifieras och vilka naturvärdesklasser som är obligatoriska.

1.2. Organisation

Inventeringsarbetet samt rapportering har utförts av Erika Fondin, Ellen van der Meer-Boelens och Hannes Stenberg. En kompletterande naturvärdesinventering gjordes av Ellen van der Meer-Boelens och Hannes Stenberg. GIS-arbete har utförts av Erika Fondin och Hannes Stenberg. Granskning av rapporten har utförts av Greta Lindberg.

2. Metod

I detta avsnitt beskrivs metod och utförande för naturvärdesinventeringen.

2.1. Metodbeskrivning och inventeringsmetod

I en naturvärdesinventering (NVI) beskrivs och värderas naturområden för att identifiera biologisk mångfald inom ett avgränsat område. Inventeringen resulterar i avgränsning av identifierade biotoper som delas in i naturvärdesklasser. Inventeringen utförs enligt SIS standard SS 199000:2023 ”Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) – genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning”.

I detta uppdrag har inventeringen utförts på fältnivå *detaljerad nivå* med tilläggen *generellt biotopskydd* samt *detaljerad redovisning av artförekomst*. Naturvärdesklass 4 är ett obligatoriskt tillägg i detaljeringsgrad detalj vilket innebär att genomförd inventering omfattar alla naturvärdesklasser (1 till 4).

Detaljeringsgrad *detaljerad nivå* omfattar alla naturvärdesbiotoper ner till en minsta karteringsenhet på 100 m². Dessutom identifieras och avgränsas alla naturvärdesobjekt som inte ingår i någon naturvärdesbiotop, även de som är mindre än 100 m². Naturvärdesobjekt som är mindre än 100 m² avgränsas och redovisas som värdeelement, artförekomst, livsmiljö eller naturvärdesbiotop.

En naturvärdesbedömning är en process som innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald utvärderas med stöd av faktorerna *artvärde* och *biotopvärde*. En naturvärdesbiotop är en biotop med särskild betydelse för biologisk mångfald och utgör basen i en redovisning av en NVI. En naturvärdesbedömning är en process som innebär en bedömning av geografiska områdens betydelse för biologisk mångfald med stöd av bedömningsgrunderna art- och biotopvärde. Artvärde bedöms utifrån biotopens biotiska faktorer i form av värdearter (till exempel nyckelarter, sällsynta och rödlistade arter) och organismsamhällen. Biotopvärdet bedöms utifrån förekomst av biotopkvaliteter och omfattar biologiska processer, biotiska strukturer och element (till exempel träd- och buskskikt, död ved och organiska rev). Biotopens sällsynthet vägs mot dess förekomst utifrån ett lokalt, regionalt och nationellt perspektiv samt dess hotstatus. Värderingen av art- och biotopvärde görs enligt matris i Figur 2.

Artvärde	Mycket högt	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	Högt naturvärde	Högsta naturvärde	
	Högt	Mindre troligt utfall	Påtagligt naturvärde	Högt naturvärde	Högsta naturvärde	
	Påtagligt	Mindre troligt utfall	Påtagligt naturvärde	Påtagligt naturvärde	Högt naturvärde	
	Visst	Visst naturvärde	Visst naturvärde	Påtagligt naturvärde	Mindre troligt utfall	
	Lågt	Ej naturvärde	Visst naturvärde	Mindre troligt utfall	Mindre troligt utfall	
		Lågt	Visst	Påtagligt	Högt	Mycket högt
		Biotopvärde				

Figur 2. Matris för naturvärdesklassning. Källa: SS 19000:2023

Ytor inom inventeringsområden som har en betydelse för biologisk mångfald beskrivs genom att tilldela områdena naturvärdesklasser enligt en fyrgradig skala, se

Tabell 1. De olika klasserna innebär en rangordning av identifierade biotoper utifrån deras betydelse för att upprätthålla mångfald inom arter, mellan arter och av ekosystem.

Tabell 1. Beskrivning av naturvärdesklasser.

Naturvärde	Naturvärdesklass	Beskrivning
Högsta naturvärde	Naturvärdesklass 1	Mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald
Högt naturvärde	Naturvärdesklass 2	Stor särskild betydelse för biologisk mångfald
Påtagligt naturvärde	Naturvärdesklass 3	Påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald
Visst naturvärde	Naturvärdesklass 4	Viss särskild betydelse för biologisk mångfald

2.2. Genomförande

Naturvärdesinventering (förstudienivå) ska genomföras inom ett område som sträcker sig 1 km åt vartdera hållet utmed järnvägsspåret inom det avgränsade projektområdet. Fältstudien ska genomföras inom ett område som sträcker sig 100 meter åt vartdera hållet utmed järnvägssträckan inom det avgränsade projektområdet. Vid platsen för en eventuell planskild faunapassage ska inventeringsområdet utökas till 250 meter åt vartdera håll.

En naturvärdesinventering kan utföras med olika tillägg eller fördjupade inventeringar. I tabell 2 presenteras de tillägg som ingår i naturvärdesinventeringen. Tilläggen och fördjupade inventeringar avser hela inventeringsområdet.

Tabell 2. Tillägg/fördjupade inventering som kompletterar naturvärdesinventeringen.

TILLÄGG/FÖRDJUPANDE INVENTERING	BESKRIVNING
Naturvärdesklass 4	Naturvärdesklass 4 är ett obligatoriskt tillägg i detaljeringsgrad detalj. Omfattar biotoper med vissa kvaliteter av betydelse för biologisk mångfald och kan innehålla livsmiljöer för naturvårdsarter.
Generellt biotopskydd	Generellt skyddade biotopskyddsområden enligt miljöbalken 7 kap. 11 § och bilaga 1 till förordningen om områdesskydd identifieras och redovisas enligt SS 199000:2023.
Detaljerad redovisning av artförekomst	Specifika arter registreras med koordinat på fyndplats. Registreringen görs med GPS och koordinater presenteras tillsammans med respektive artfynd.

2.3. Fältdata från GIS

Fältdatafångst har gjorts med hjälp av foton taget med iPhone 15. Fotografier för respektive objekt kan bestämmas med en noggrannhet till +/- 5 meter. Naturvärdesobjekt (biotoper, arter och värdeelement) identifierades i fält och registrerades i QGIS. Information om objekten, preliminära bedömningar, skyddsvärda arter och andra relevanta fynd noterades också. Naturvärdesobjekten presenteras i shape-filer där tillhörande metadatablad med beskrivning av attributdata finns registrerat. Koordinatsystemet som använts är SWEREF 99 TM.

2.4. Tidpunkt för arbetet

Förstudiearbetet startade i juli 2024. Fältarbeten genomfördes den 15 augusti (soligt och cirka 23 grader Celsius) och 25 september 2024 (molnig och cirka 15 grader Celsius) under goda väderförhållanden.

2.5. Förarbete till naturvärdesinventering

Innan fältinventeringen har ett förarbete utförts där inventeringsområdet och det omkringliggande landskapet studerats genom tillgänglig miljöinformation och andra relevanta underlag. Utdragen gjordes 2024-07-11. Vid förarbetet har följande underlag använts:

- Utdrag från SLU:s Artportalen för artfynd (rödlistade och skyddsklassade arter) i inventeringsområdet inklusive en 500 meter buffertzona mellan åren 2000 och 2024.
- Naturvårdsverkets kartverktyg *Skyddad natur*
- Skogsstyrelsens kartverktyg *Skogens Pärlor*
- Länsstyrelsen Skåne läns WebbGIS
- Vatteninformationssystem Sverige (VISS)
- Jordbruksverkets kartverktyg *TUVA* (ängs- och betesmarkinventering)
- Trafikverkets karttjänst Miljöwebb Landskap

3. Områdesbeskrivning

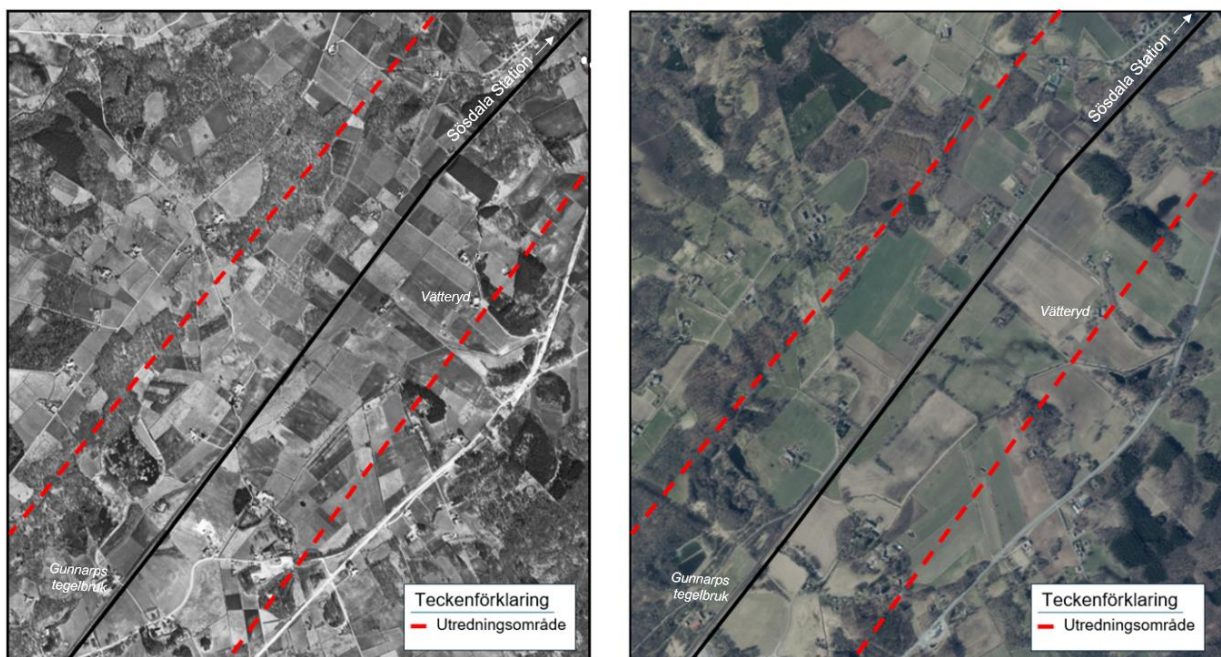
3.1. Läge

Inventeringsområdet sträcker sig från Tjörnarp till Sösdala i Höörs respektive Hässleholms kommun. Området omfattar järnvägsspåret och en sträckning på upp till 300 meter på vardera sida om spåret. Omgivningen består till stor del av brukad jordbruksmark med inslag av mindre skogspartier. Jordbruksmarkerna visar tydliga spår av att marken brukats under en länge period, dels i form av fler stengärgårdar i området, dels på grund av flertalet solitärträd som finns utspridda i odlingslandskapet. Flertalet gårdar inom inventeringsområdet området hyser nötboskap som nyttjar ett par mindre betesmarker inom inventeringsområdet. Generellt är området tämligen flackt, det finns dock inslag av mindre slänter som skapar viss terrängskillnad.

3.2. Historisk användning

Under mitten av 1800-talet började jordbrukssamhället förändras och moderniseras, något som i området mellan Sösdala och Tjörnarp skedde ungefär samtidigt som järnvägsspåret anlades. Förändringen av jordbruksmarker innebar utdikning av våtmarker, sänkning av sjöar och röjning av skogar, vilket skapade ett effektivare jordbruk med större skördar. I takt med att jordbruket intensifierats har det tidigare mosaikartade landskapet delvis försvunnit då flera små odlingsmarker och betesmarker slagits samman, se figur 3. Under 1800-talets mitt startade även ett tegelbruk, Gunnarps tegelbruk, att bryta lera i området. Tegelbruket är beläget på västra sidan om järnvägsspåret, ca 1 kilometer nordost om Tjörnarp station. Tegelbruket finns kvar än idag men är idag ett museum.

Trots att områdets karaktär förändrats under en längre period kan ett småskaligt jordbrukslandskap fortfarande identifieras och spår av tidigare avgränsningar av betes- & odlingsmarker finns kvar i form av flertalet stengärgårdar. Idag är området Ella, som ligger nordväst om utredningsområdet utpekat naturvårdsområde på grund av det småskaliga odlingslandskapet.

Figur 3. Flygfoto från 1960 till vänster och flygfoto från 2023 till höger. Foton hämtade från Lantmäteriets karttjänst Min karta.

3.3. Generella naturtyper och avgränsningar inom området

Naturmiljön i inventeringsområdet består, utöver odlingsmark, av betesmark och mindre blandskogspartier. Två betesmarker i direkt anslutning till järnvägsspåret finns identifierade på den östra sidan av spåret. En av betesmarkerna angränsar till den skogbeklädda terränghöjd som är utpekad som möjligt område för placering av faunabron, medan den andra betesmarken är belägen längre söderut, strax utanför Nygård.

Marken inom inventeringsområdet består av varierande jordartstyper. Södra delarna av området består av isälvsediment medan de norra delarna har inslag av sandig morän varvat med glacial finsand. På flera ställen finns även lera, något som nyttjats som naturresurs av det Gunnarps tegelbruk som drevs från mitten av 1800-talet fram 1900-talets första hälft.

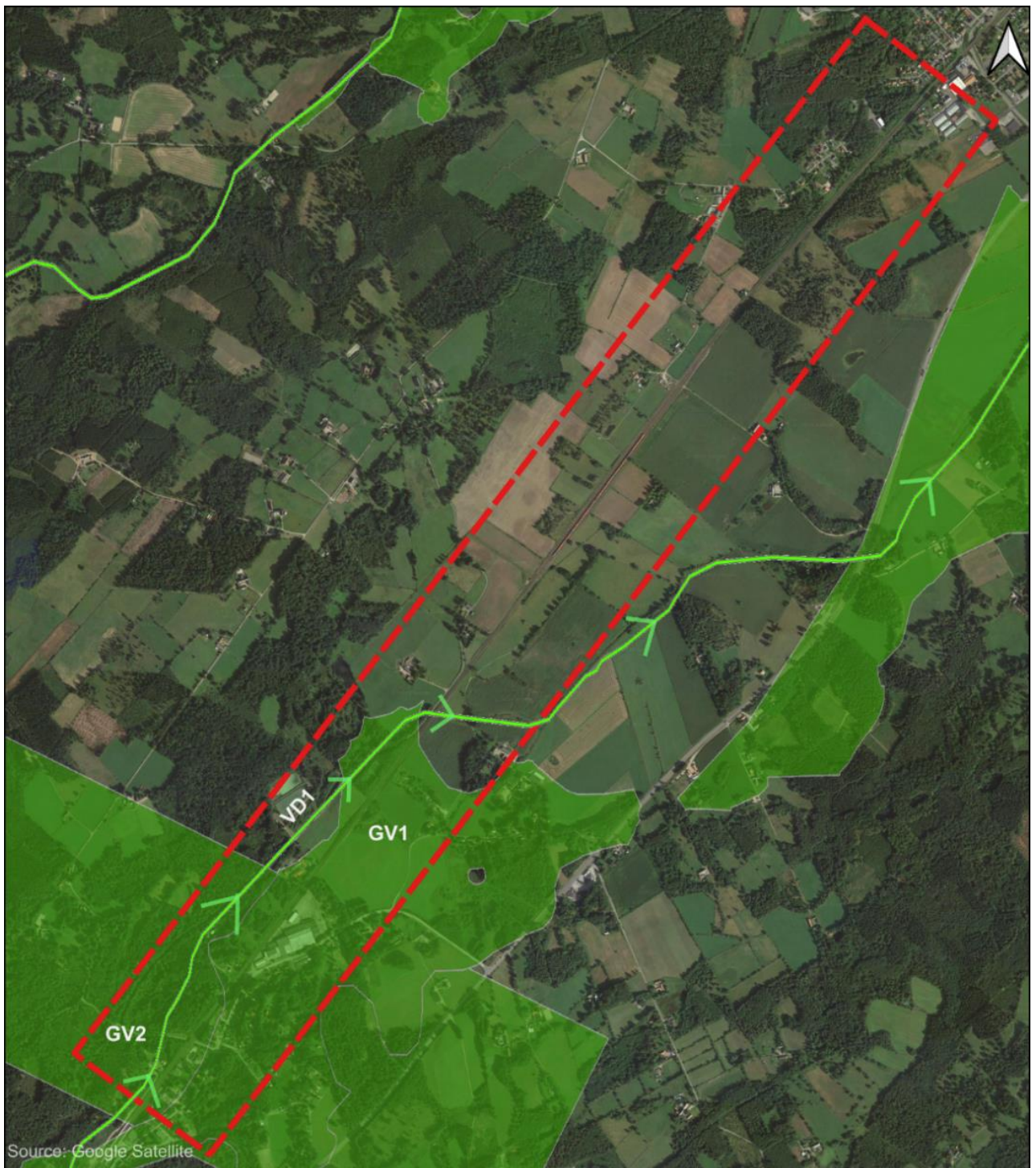
3.4. Vattensystem

I området finns ett vattendrag, Almaån/Tormestorpsån. Vattendraget har sin sträckning från Finjasjön i norr och Tjörnarpsjön i söder och rinner genom delar av inventeringsområdet. Almaån/Tormestorpsån uppnår ej god kemisk status samt måttlig ekologisk status enligt VISS.

I områdets södra delar finns två grundvattenförekomster vars kemiska och kvantitativa status är klassad som god, se Tabell 3 och Figur 4.

Tabell 3. Vattenförekomster inom inventeringsområdet, namn och gällande statusklassning. Hämtat från VISS [2024-10-03].

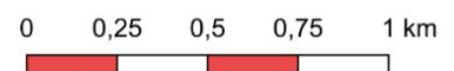
ID	Vattenförekomst	Namn (MS_CD)	Statusklassning		
			Kemisk	Kvantitativ	Ekologisk
GV1	Grundvatten	Tjörnarps (WA82515164)	God	God	
GV2	Grundvatten	Tjörnarps (WA32936589)	God	God	
VD1	Vattendrag	Almaån/Tormestorpsån (WA57658421)	Uppnår ej god		Måttlig

Teckenförklaring

- VISS Vattenförekomst - Vattendrag (VD1)
- VISS Vattenförekomst - Grundvatten (GV1 - GV2)
- Inventeringsområde NVI

Vattenförekomster Sösdala - Tjörnarp

Figur 4. Karta utvisande inventeringsområde och vattenförekomster.

3.5. Skyddad natur och övrig känd kunskap om området

Inventeringsområdet berör flera olika områdesskydd, se Figur 5.

3.5.1. Riksintresse - Naturvård

Inventeringsområdet ligger till viss del inom område utpekade som riksintresse för naturvård, områdesnamn Odlingslandskap på Linderödsåsen. Riksintresset avser det omgivande odlingslandskapet, naturbetesmarker, områdets flora och flera mossar. Området omfattar främst de västra delarna av inventeringsområdet. Naturtyper som anses värdefulla i området är buskrik utmark, öppen hagmark, betad skog och lövhagar. Områdets värden kan påverkas negativt av bland annat bebyggelse, täkt och vägdraineringar.

3.5.2. Strandskydd

Strandskydd gäller vid hav, sjöar och vissa vattendrag och syftar till att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten (miljöbalken 7 kapitlet 13 - 18 §). Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Tjörnarpsjöns strandskyddsområde ligger strax sydväst om utredningsområdet och påverkas inte av planerad verksamhet. Almaån, som går mellan Tjörnarpsjön och Finjasjön omfattas av strandskyddsbestämmelser och sträcker sig genom de södra delarna av inventeringsområdet.

3.5.3. Vattenskyddsområde

I södra delarna av inventeringsområdet skyddas grundvattnet av ett vattenskyddsområde, Vattenskyddsområde Tjörnarp. Vattenskyddsområdets totala areal är 305 ha. Inventeringsområdets norra delar sträcker sig över en liten del av ett vattenskyddsområde, Vattenskyddsområde Sösdala, som har en areal på totalt 58,5 ha.

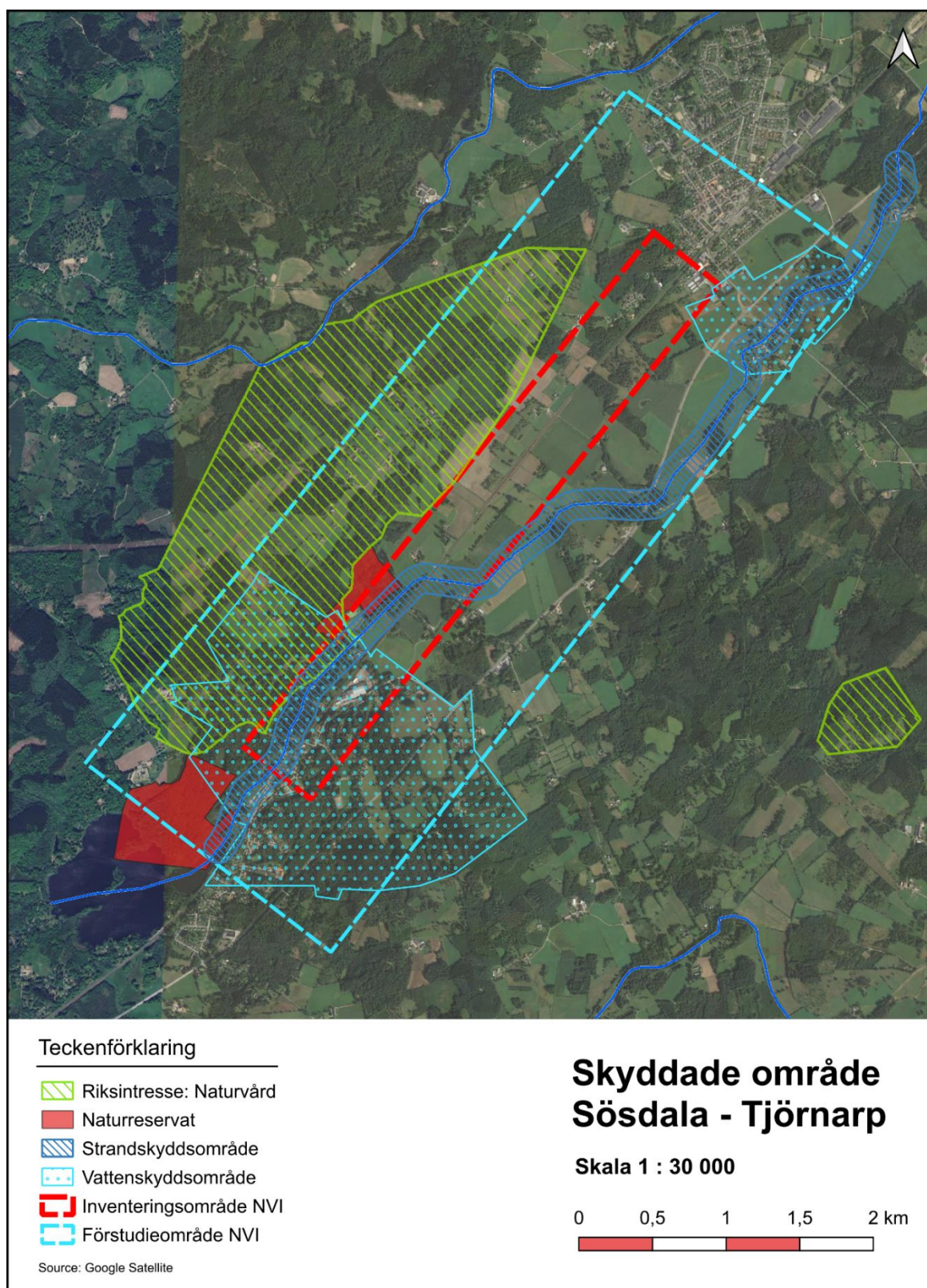
3.5.4. Naturreservat

Inventeringsområdet ligger delvis inom Tegeldammarna-Lergravarnas naturreservat. Reservatet omfattar en gammal lertäkt tillhörande det tegelbruk som ligger i anslutning till reservatet. Eftersom marken tidigare nyttjats för utvinning av lera finns också ett visst kulturhistoriskt värde i form av gropar och kullar. Reservatet hyser flera olika naturtyper i form av bland annat frodiga gräsmarker med lövskogspartier och stilla dammar. Skogsknipprot, scharlakansvårkål och kungsfiskare är exempel på sällsynta arter som förekommer i reservatet. I reservatet finns också gott om död ved vilket gynnar mångfalden lokalt.

3.5.5. Biotopskyddsområden

Inventeringsområdet omfattas inte av några biotopskyddsområden utpekade av länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen. Däremot finns flertalet stenmurar i området som omfattas av det generella biotopskyddet. Det finns också flera diken som avgränsar jordbruksmarker från varandra som också omfattas av det generella biotopskyddet. Se detaljerad karta i bilaga 4.

Inga åkerholmar, alléer, källor med omgivande våtmark, pilevallar eller stenrösen i odlingslandskap har identifierats inom inventeringsområdet.

Figur 5. Karta över skyddade områden i utredningsområde.

3.6. Tidigare utpekade naturvärden

Området har undersökts i Skogsstyrelsens karttjänst Skogens Pärlor, där diken samt utpekade områden med avseende på både natur- och kulturhänsyn finns utpekade. Naturhänsynsområde rör dels naturreservatet Tegeldammarna-Lergravarna, dels vattenskyddsområdet i södra delen av inventeringsområdet, se kap 3.5. Gällande kulturhänsyn finns flera fornlämningar inom området, både i form av boplatser och stensättningar.

I Trafikverkets Miljöwebb landskap är området inte utpekat vad gäller artrik järnvägsmiljö.

Ängs- och betesmarksinventering visar två utpekade områden inom inventeringsområdet, se Tabell 4.

Tabell 4. Sammanställning över ängs- och betesmarker med naturvärde inom inventeringsområdet.

ID	Markslag	Areal (ha)	Beskrivning
0CE-OZG	Bete	8,69	En delvis mycket vacker och välhävdad mark med mycket backtimjan. Den värdefullaste floran finns i den branta sydostvända backen, ca 50 meter öster om järnvägsspåret. Här finns arter som backtimjan, slåttergubbe och ängsvädd.
A5E-JGB	Bete	4,59	Betesmark med mosaikartat fältskikt som till stora delar är gödningspåverkat. Arter som hirsstarr, ängsvädd, gökärt och gulmåra förekommer sporadiskt.

4. Resultat av naturvärdesinventering

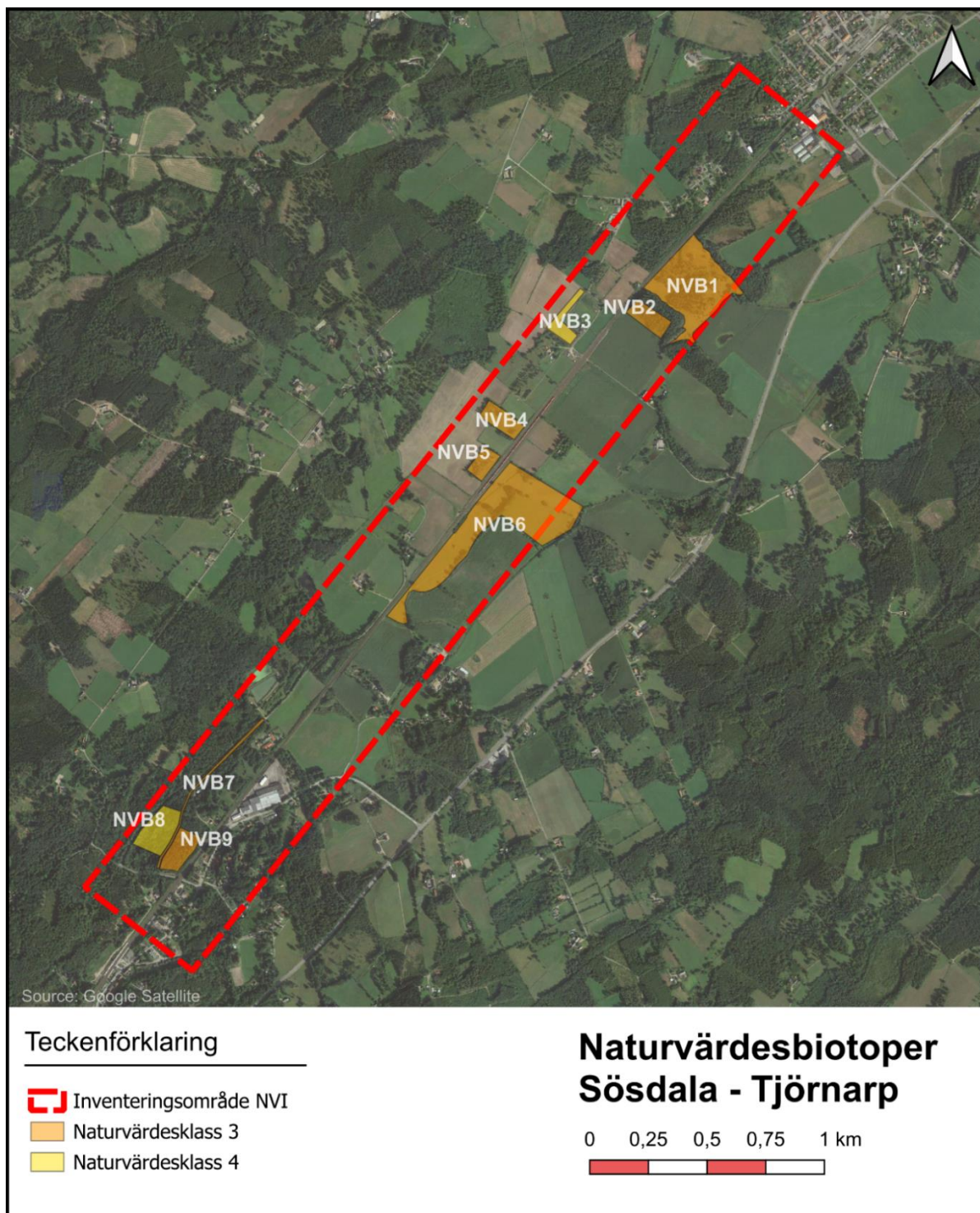
4.1. Landskapsområde

Inventeringsområdet och dess omgivning består till stor del av åkermark som främst brukas för spannmålsodling. Åkermarken varvas med ett fåtal betesmarker som nyttjas av betesdjur samt två större skogspartier. Skogspartiet som ligger i den norra delen av inventeringsområdet består till stor del av yngre björkar, flertalet större tallar och en del yngre ekar. Beståndets ålder bedöms vara tämligen ungt med undantaget för tallarna som är betydligt grövre till storleken.

I skogsområdet som ligger i den södra delen av inventeringsområdet finns större bestånd av bok, tall, gran och al. Flera större ekar med utbredda trädkronor finns inne i skogspartiet vilket visar att området tidigare varit betydligt mindre tätvuxet. I flera delar av området finns större deponier av död ved, både lågor och torrakor. Den döda veden har på flera ställen kläckhål från insekter. Genom skogen finns även ett vattendrag med viss rörelse och varierande släntlutning. Vattendragets bottensediment består delvis av sand varvat med material av mindre partikelstorlek.

4.2. Naturvärdesbiotop

Totalt identifierades sju naturvärdesbiotoper (NVB) inom inventeringsområdet, varav två har tilldelats klass 3, fyra har tilldelats preliminär klass 3 och två har tilldelats klass 4, se Figur 6 och Tabell 5. De naturvärdesbiotoper som är preliminärklassad blev preliminärklassad på grund av att det inte var möjligt att beträda biotoper under fältinventeringen (aktiv betad av kor).

Figur 6. Karta över inventeringsområdet och identifierade naturvärdesbiotoper.

Tabell 5. Sammanställning av naturvärdesbiotoper.

ID	Naturvärdesklass	Biotop	Biotopvärde	Artvärde	Värdearter
NVB1	Klass 3 (preliminär)	Betesmark	Påtagligt	Påtagligt	Vanlig backsippa, backtimjan
NVB2	Klass 3	Blandskog	Påtagligt	Visst	--
NVB3	Klass 4	Anlagd äng	Visst	Visst	--
NVB4	Klass 3 (preliminär)	Betesmark	Påtagligt	Visst	--
NVB5	Klass 3 (preliminär)	Betesmark	Påtagligt	Visst	--
NVB6	Klass 3 (preliminär)	Betesmark	Påtagligt	Visst	--
NVB7	Klass 3	Bäck	Påtagligt	Visst	Vanlig groda, vanlig snok
NVB8	Klass 4	Blandskog	Visst	Visst	--
NVB9	Klass 4	Bokskog	Påtagligt	Visst	Bok, örnbräken, harsyra

4.3. Generellt biotopskydd

Inom inventeringsområdet identifierades två biotopskyddstyper i form av stenmurar i jordbrukslandskapet samt diken som avgränsar jordbrukslandskapet, se Tabell 6. Se karta i bilaga 4 för biotopskyddens placering.

Tabell 6. Sammanställning av identifierade objekt som omfattas av det generella biotopskyddet.

ID	Objekttyp	Objektsbeskrivning
GB1	Stenmur	Flera äldre stenmurar som avgränsar tidigare jordbruksmarker. Stenmurarnas totala sträcka uppgår till drygt 4,1 km och återfinns främst i de nordvästra delarna av inventeringsområdet, se karta i bilaga 4.
GB2	Dike	Diken som löper längs med gränsen mellan skogs- och jordbruksmark eller tomtmark/väg och jordbruksmark omfattas diket av biotopskyddsbestämmelser. Inom inventeringsområdet finns diken som omfattas av biotopskyddsbestämmelser och diken som inte uppfyller kraven för biotopskydd. Se karta i bilaga 4 för de diken som omfattas av biotopskydd.

4.4. Detaljerad redovisning av artförekomster

Uttag av rapporterade fynd mellan år 2000 och 2024 hämtades från SLU ArtDatabanken [2024-07-11] exklusive skyddsklassade fynduppgifter presenteras i Tabell 7. Tabellen redogör för om arten är fridlyst och/eller omfattas av fågeldirektivets bilaga 1 eller i någon av art- & habitatdirektivets bilagor. Inga inrapporterade fynd inom art- och habitatdirektivets första bilaga identifierades och har därför exkluderats från tabellen. I bilaga 2 presenteras en komplett tabell över relevanta rapporterade fynd för förstudieområdet inklusive inventeringsområdet.

Tabell 7. Sammanställning av inrapporterade fynd inom inventeringsområdet, inhämtat från ArtDatabanken.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Fridlyst	Fågeldir.	Art.hab2
Blötdjur					
<i>Helix pomatia</i>	vinbergssnäcka	LC			x
Däddjur					
<i>Erinaceus europaeus</i>	igekott	NT			
Fjärilar					
<i>Nematopogon adansonii</i>	bokantennmal	VU			
<i>Udea olivalis</i>	kvadratmott	NT			
<i>Hadena confusa</i>	praktnejlikfly	NT			
Fåglar					
<i>Riparia riparia</i>	backsvala	VU	x		
<i>Pernis apivorus</i>	bivråk	LC	x	x	
<i>Turdus pilaris</i>	björktrast	NT	x	x	
<i>Luscinia svecica</i>	blåhake	LC	x	x	
<i>Mareca penelope</i>	bläsand	VU	x	x	
<i>Circus aeruginosus</i>	brun kärrhök	LC	x	x	
<i>Accipiter gentilis</i>	duvhök	NT	x		
<i>Poecile palustris</i>	entita	NT	x	x	
<i>Pandion haliaetus</i>	fiskgjuse	LC	x	x	
<i>Larus canus</i>	fiskmå	NT	x	x	
<i>Larus argentatus</i>	gråtrut	VU	x	x	
<i>Chloris chloris</i>	grönfink	EN	x		
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	grönsångare	NT	x		
<i>Larus marinus</i>	havstrut	VU	x	x	
<i>Haliaeetus albicilla</i>	havsörn	NT	x	x	
<i>Delichon urbicum</i>	hussvala	VU	x		
<i>Anas crecca</i>	kricka	VU	x	x	
<i>Alcedo atthis</i>	kungsfiskare	VU	x	x	
<i>Aquila chrysaetos</i>	kungsörn	NT	x	x	
<i>Dryobates minor</i>	mindre hackspett	NT	x	x	
<i>Milvus milvus</i>	röd glada	LC	x	x	
<i>Turdus iliacus</i>	rödvingetrast	NT	x	x	
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	rörsångare	NT	x		
<i>Spatula clypeata</i>	skedand	NT	x	x	

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödlistekategori	Fridlyst	Fågeldir.	Art.hab2
Fåglar					
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	skrattnås	NT	x	x	
<i>Phalaropus lobatus</i>	smalnäbbad simsnäppa	LC	x	x	
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	smådopping	NT	x		
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka	NT	x	x	
<i>Sturnus vulgaris</i>	stare	VU	x	x	
<i>Falco columbarius</i>	stenfalk	NT	x	x	
<i>Numenius arquata</i>	storspov	EN	x	x	
<i>Phoenicurus ochruros</i>	svart rödstjärt	NT	x		
<i>Ficedula hypoleuca</i>	svartvit flugsnappare	NT	x		
<i>Cygnus cygnus</i>	sångsvan	LC	x	x	
<i>Emberiza schoeniclus</i>	såvspurv	NT	x		
<i>Pinicola enucleator</i>	tallbit	VU	x	x	
<i>Poecile montanus</i>	talltita	NT	x	x	
<i>Vanellus vanellus</i>	tofsvipa	VU	x	x	
<i>Apus apus</i>	tornseglare	EN	x	x	
<i>Grus grus</i>	trana	LC	x	x	
<i>Lanius collurio</i>	törnskata	LC	x	x	
<i>Ciconia ciconia</i>	vit stork	EN	x	x	
<i>Branta leucopsis</i>	vitkindad gås	LC	x	x	
<i>Curruca curruca</i>	ärtsångare	NT	x		
Grod- & kräldjur					
<i>Rana temporaria</i>	vanlig groda	LC	x		x
<i>Bufo bufo</i>	vanlig padda	LC	x		
<i>Natrix natrix</i>	vanlig snok	LC	x		
Kärlväxter					
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	EN			
<i>Pulsatilla vulgaris</i>	backsippa	VU	x		
<i>Thymus serpyllum</i>	backtimjan	NT			
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	LC	x		
<i>Platanthera chlorantha</i>	grönvit nattviol	LC	x		
<i>Crepis tectorum</i>	klofibbla	NT			
<i>Selinum carvifolia</i>	krusfrö	NT			
<i>Arnica montana</i>	slåttergubbe	VU			x
<i>Pulsatilla vulgaris subsp. vulgaris</i>	vanlig backsippa	VU	x		

Under inventeringen genomsöktes området på lämpliga bo- och häckningsplatser för fåglar, insekter, grod- och kräldjur samt fladdermöss.

4.4.1. Fåglar

I området finns flera höga tallar som potentiellt kan utgöra boplatser för större rovfåglar. I områdets södra delar står ett par större högstubbar med bohål från hackspett. Efter samtal med lokala jägare framkommer information om fem häckande havsörnspar som finns lokaliserade vid östra och västra Ringsjön strax söder om Höör. Det finns även uppgifter om havsörn i Store Mosse som tros nyttja området för predation och flyttar sig troligen mellan Store Mosse och Hovdala.

Inga uppgifter om häckande havsörn i direkt anslutning till utredningsområdet för faunapassage.

4.4.2. Insekter

I områdets södra delar finns gott om död ved med kläckhål av olika storlek. I samma område finns även ett mindre vattendrag som kan vara gynnsamt för vattenlevande insektsarter så som dagsländor och bäcksländor.

4.4.3. Grod- och kräldjur

Längs med det vattendrag som rinner genom södra delarna av inventeringsområdet fanns möjliga boplatser för groddjur. Det sågs flera påkörda grodor på vägen intill.

4.4.4. Fladdermöss

I det nedlagda tegelbruket fanns ett par tänkbara boplatser för fladdermöss. Bland annat i den byggnad som fungerat som ugn i tegelbruket där området mellan inner- och yttertak kan utgöra en lämplig bomiljö.

4.5. Fördjupade inventeringar, invasiva främmande arter

Under inventeringen identifierades två främmande invasiva arter, kanadensiskt gullris och blomsterlupin. Arterna fanns i flera områden, se karta i bilaga 3.

5. Slutsatser

Naturvärdesinventeringen visar att området som omger järnvägssträckan mellan Sösdala och Tjörnarp hyser olika naturvärden och biotoper. Flera delar av området domineras av jordbruksmark som inte tilldelats något naturvärde. Det finns dock flera områden kopplade till det äldre jordbrukslandskapet som karaktäriserar landskapet, både i form av hävd och gammal åkermark som blivit till ängsmark. I flera delar finns även skog av visst naturvärde, där bland annat grövre bok och ek tar plats tillsammans med inslag av död ved.

Generellt gäller att naturvärdesbiotoper av klass 1 och 2 har så höga värden för biologisk mångfald att påverkan bör undvikas. Även naturvärdesbiotoper med lägre naturvärdesklass (3 och 4) och landskapsobjekt kan ha sådana naturvärden och vara särskilt känsliga från ekologisk synpunkt att påverkan bör undvikas, annars om möjligt minimeras. I landskap där naturvärdena över lag är låga kan även påverkan på biotop med klass 3 och 4 behöva undvikas. Generellt gäller även att naturvärdesbiotop ofta är i den storleken att man kan utgå ifrån att det behövs en skyddszon runt biotopen för att undvika eller minimera påverkan inne i naturvärdesbiotopen.

Två invasiva arter, kanadensiskt gullris och blomsterlupin, förekommer på flera platser inom utredningsområdet. Spridning av dessa arter bör undvikas.

6. Referenser

6.1. Litteratur

Artdatabanken (2020). Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU

Biotopskyddsområden. Naturvårdsverket, Handbok 2012:1. December 2012.

Nitare, Johan. Skyddsvärd skog, naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsen. 2020

SIS (2023). Naturvärdesinventering kartläggning och värdering avseende biologisk mångfald (NVI) - krav och vägledning. SS 199000:2023.

SIS (2023): Naturvärdesinventering kartläggning och värdering avseende biologisk mångfald (NVI) - Dataproduktspecifikation med lista för biotopbestämning SS 199000. SS 199001:2023.

6.2. Digitalt underlag

ArtDatabanken www.artdatabanken.se [besökt senast 08-07-2024]

Lantmäteriet Min Karta. www.minkarta.lantmateriet.se [besökt senast 2024-10-06]

Länsstyrelsen, 2024. Länsstyrelsen i Skåne läns publika Webbkartor. [besökt senast 2024-10-05]

Naturvårdsverket skyddad natur www.skyddadnatur.naturvardsverket.se [besökt senast 2024-10-06]

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Jord- och bergartskartor. <https://apps.sgu.se/kartvisare/> [besökt senast 2024-10-05]

Skogsstyrelsens GIS-databas skogens pärlor. <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/> [besökt senast 2024-10-05]

Trafikverkets Miljöwebb landskap. NDBJ Kartverktyg [besökt senast 2024-10-06].

VISS – Vatteninformationssystem Sverige. <http://viss.lansstyrelsen.se/MapPage.aspx> [besökt senast 2024-10-06]

TUVA – Jordbruksverket databas över ängs- och betesmarker. <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/> [besökt senast 2024-10-05]